

Participarea comunitară în regiunea post-conflict

Участие общин в регионе пост-конфликта
Community participation in post-conflict region

THE
WORLD
BANK

fiSM

Participarea comunitară în regiunea post-conflict

Участие общин в регионе пост-конфликта

Community participation in post-conflict region

Prezentare succintă, privind valorificarea surselor financiare oferite Fondului de Investiții Sociale din Moldova de către Fondul pentru Dezvoltare Socială din Japonia pentru implementarea Proiectului „Participarea comunitară în regiunea post-conflict”.

Краткая информация об освоении Фондом Социальных Инвестиций Молдовы финансовых ресурсов, предоставленных Японским Фондом Социального Развития для внедрения проекта «Участие общин в регионе пост-конфликта».

Short presentation regarding the management of financial sources offered to the Moldova Social Investment Fund by the Japan Social Development Fund for the implementation of the „Community participation in the post conflict region” Project.

364.05+364.46

P 36

Fondul de Investiții Sociale din Moldova în persoana dlui Boris Popadiuc, Director Executiv, exprimă mulțumiri Fondului pentru Dezvoltare Socială din Japonia, precum și comunităților participante la valorificarea investițiilor, cetățenilor cu dragoste de meleagul natal, prezentul și viitorul acestuia.

Фонд Социальных Инвестиций Молдовы в лице Исполнительного Директора, г-на Бориса Попадюк, выражает благодарность Японскому Фонду Социального Развития, а также общинам, принявшим участие в освоении инвестиции, гражданам, любящим свой родной край, его настоящее и будущее.

The Moldova Social Investment Fund, represented by Mr. Boris Popadiuc, Executive Director, would like to thank the Japan Social Development Fund and the communities that participated in the capitalization of the investments, the people with love to the native country, its present and future."

Responsabil de ediție / Ответственный за издание / In charge of the edition:
Tatiana SOCOLOV

Design / Дизайн / Design:
Nicolae SUSANU

Imagini / Изображения / Pictures:
Arhiva FSIM / Архив ФСИМ / MSIF's archive

Traducere / Перевод / Translated:
Irina STEFOGLO, Constantin URSU

Adresa FISM / Адрес ФСИМ / MSIF's address:

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 124, Chișinău

Republica Moldova, MD 2001

Tel.: (+373 22) 279121

Fax: (+373 22) 275320

e-mail: office@msif.md

web: www.msif.md

© Fondul de Investiții Sociale din Moldova

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Participarea comunitară în regiunea post-conflict = Участие общин в регионе пост-конфликта = Community participation in post-conflict region / resp. de ed.: Tatiana Socolov. – Chișinău: S.n., 2013 (Combinatul Poligrafic). – 55p. Tit., text paral.: lb. rom., engl., rusă. – 500 ex. ISBN 978-9975-4255-6-8.

364.05+364.46

P 36

Cuprins

Cuvînt înainte	4
Fișier informațional	6
Surse financiare ale Fondului pentru Dezvoltare Socială din Japonia, gestionate de FISM	10
Dezvoltare Comunitară	12
Centre Vocaționale	25
Școli de Reconciliere	31
Epilog	46
Anexe:	
<i>Anexa 1.</i> Lista localităților beneficiare de investiții pentru renovarea infrastructurii comunitare	48
<i>Anexa 2.</i> Lista localităților unde au fost create centre vocaționale	49

Содержание

Предисловие	4
Общая информация	6
Финансовые средства Японского Фонда Социального Развития, освоенные ФСИМ	10
Развитие общин	12
Центры профессиональной ориентации	25
Школы примирения	31
Эпилог	46
Приложения:	
<i>Приложение 1.</i> Список населенных пунктов - бенефициаров инвестиций для реконструкции публичной инфраструктуры	50
<i>Приложение 2.</i> Список населенных пунктов, в которых были открыты центры профессиональной ориентации	51

Content

Before word	4
Information file	6
Japan Social Development Fund's financial sources managed by MSIF	10
Community development	12
Vocational centers	25
Reconciliation schools	31
Epilogue	46
Annexes:	
<i>Annex 1.</i> List of the communities that benefited by investments for community infrastructure renovation	52
<i>Annex 2.</i> List of the communities where vocational centers were created	53

Cuvînt înainte

Предисловие | Before word

Boris POPADIUC,

*Director Executiv al Fondului de Investiții Sociale din Moldova
Исполнительный Директор Фонда Социальных Инвестиций Молдовы
Executive Director, Moldova Social Investment Fund*

Deși, pe 11 martie 2011, Japonia s-a pomenit în cea mai dificilă situație cu care s-a confruntat după cel de-al Doilea Război Mondial, pierderile economice fiind estimate la 235 miliarde de dolari, această țară nu a renunțat nici pe o clipă la angajamentele asumate față de alte țări, inclusiv față de Republica Moldova.

Grație acestui fapt, a fost posibilă implementarea Proiectului „Participarea comunitară în regiunea post-conflict”. Astfel, cetățenii japonezi, din impozitele plătite, au contribuit la renovarea școlilor și grădinițelor, caselor de cultură, drumurilor, etc., consolidarea încrederii în forțele proprii, stabilirea relațiilor de prietenie și bună vecinătate între localitățile de pe ambele maluri ale Nistrului.

Несмотря на то, что 11 марта 2011 г. Япония оказалась в самом затруднительном положении со времен Второй Мировой Войны, экономические потери составив 235 миллиардов долларов США, эта страна не отказалась от принятых обязательств перед другими странами, в том числе и перед Молдовой.

Благодаря этому стало возможным внедрение Проекта «Участие общин в регионе пост-конфликта». Таким образом, японские граждане посредством уплаченных налогов содействовали обновлению школ и детских садов, домов культуры, дорог и т.д., укреплению веры в собственные силы, установлению дружбы и добрососедских отношений между населенными пунктами по обоим берегам Днестра.

Although on the 11th of March, 2011 Japan found itself in the most difficult situation since the Second World War; the economic losses reaching an estimate of \$235 billion, the country did not refuse the commitment it had towards other countries, including the Republic of Moldova.

Thanks to this, the implementation of the „Community participation in the post conflict region” Project was possible. The citizens of Japan, having paid their taxes, have contributed to the renovation of schools and kindergartens, cultural houses, roads, to the strengthening of confidence in own forces, establishment of friendship and good neighboring between communities from both banks of the Nistru River.

Toichi SAKATA,

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Japoniei, acreditat pentru Republica Moldova

Чрезвычайный и Полномочный Посол Японии, аккредитованный для Республики Молдова

Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of Japan to the Republic of Moldova

Din momentul stabilirii relațiilor diplomatice între Republica Moldova și Japonia - 16 martie 1992 – Japonia a oferit Republicii Moldova asistență financiară sub formă de granturi (80,9 milioane dolari SUA) și credite (59 milioane dolari SUA).

Bucură faptul că, ajutorul financiar respectiv s-a soldat cu implementarea unor proiecte importante pentru dezvoltarea Moldovei. Printre acestea a fost util și de succes Proiectul „Participarea comunitară în regiunea post-conflict”, proiect mai specific, cu impact mai deosebit, care a demonstrat necesitatea susținerii în continuare a unor activități similare.

De rînd cu alte proiecte, Japonia, susține Proiectul „Integrarea copiilor cu dizabilități în școlile generale”, care, de asemenea, va fi gestionat de Fondul de Investiții Sociale din Moldova.

С момента установления дипломатических отношений между Республикой Молдова и Японией, 16 марта 1992 г., Япония предоставила Молдове безвозмездную финансовую помощь (80,9 миллионов долларов США) и кредиты (59 миллионов долларов США).

Радует, что использование данных финансовых средств привело к внедрению важных для развития Молдовы проектов. К ним относится полезный и успешный Проект «Участие общин в регионе пост-конфликта». Будучи специфичным, с особым воздействием, он продемонстрировал необходимость дальнейшей поддержки проведения подобных мероприятий.

Наряду с другими проектами Япония поддерживает Проект «Интеграция детей с ограниченными возможностями в общеобразовательные школы», который тоже будет внедрен Фондом Социальных Инвестиций Молдовы.

From the moment when the Republic of Moldova and Japan established diplomatic relationships on the 16th of March 1992, Japan has offered the Republic of Moldova financial aid in the form of grants (\$80,9 million) and credits (\$59 million).

We are pleased that the financial aid has led to the implementation of important projects for the development of Moldova. Among these the „Community participation in post-conflict region” Project was useful and successful. This was a specific project with a particular impact that has demonstrated the necessity to carry on with similar activities.

Along with other projects, Japan has started to support „Integration of Children with Disabilities into Mainstream Schools” Project, which is also being managed by the Moldova Social Investment Fund.

Fondul pentru Dezvoltare Socială din Japonia

Японский Фонд Социального Развития

Japan Social Development Fund

A fost instituit în anul 2000.

Este un program oficial de asistență pentru dezvoltare creat de către Guvernul Japoniei și Banca Mondială, o sursă importantă de finanțare a programelor inovatoare în țările cu venituri mai mici și de cunoștințe în ce privește dezvoltarea bazată pe comunitate.

Mijloacele financiare sînt alocate de către Ministerul Finanțelor al Japoniei.

Pînă în prezent Guvernul Japoniei a oferit Fondului pentru Dezvoltare Socială din Japonia 396 milioane de dolari SUA, fiind aprobate 278 de granturi cu o valoare totală de 295 milioane dolari SUA.

Учрежден в 2000 году.

Официальная программа помощи для развития, созданная Правительством Японии и Всемирным Банком, важный источник финансирования инновационных программ в странах с низким уровнем доходов и знаний в области развития общин.

Финансовые средства выделяются Министерством Финансов Японии.

До настоящего времени Правительство Японии предоставило Японскому Фонду Социального Развития 396 миллионов долларов США, утвердив 278 грантов общей стоимостью в 295 миллионов долларов США.

The fund was set up in 2000.

This is an official development assistance program created by the Government of Japan and the World Bank. It is an important financial source for innovative programs in countries with lower-income and a source of knowledge on community based development.

The financial sources are allocated by the Ministry of Finance of Japan.

By now the Government of Japan has offered the Japan Social Development Fund \$396 million; 278 grants with a total value of \$295 million were approved.

Fondul de Investiții Sociale din Moldova

Фонд Социальных Инвестиций Молдовы

Moldova Social Investment Fund

A fost instituit în anul 1997.

Este organizație independentă, autonomă, non-comercială și non-profit.

Principalii finanțatori ai FISM sînt: Banca Mondială; Comisia Europeană; Guvernele Germaniei, Japoniei, Olandei, Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Suediei; UNICEF ș.a.

Cu asistența FISM au fost implementate peste 1600 de subproiecte, cu un cost total de circa 123 milioane dolari SUA.

Учрежден в 1997 году.

Является самостоятельной, автономной, некоммерческой и неприбыльной организацией.

Основными финансовыми донорами ФСИМ являются: Всемирный Банк; Европейская Комиссия, Правительства Германии, Нидерландов, Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии, Швеции, Японии; ЮНИСЕФ и др.

При поддержке ФСИМ было внедрено более 1 600 микро-проектов общей стоимостью в ~123 миллиона долларов США.

The fund was set up in 1997.

The MSIF is an independent, autonomous, noncommercial and nonprofit organization.

The main MSIF's donors are: the World Bank, the European Commission, the Governments of Germany, Japan, the Netherlands, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Sweden; UNICEF, etc.

Over 1600 projects with an overall cost of about \$123 million were implemented with MSIF's assistance.

Surse financiare ale Fondului pentru Dezvoltare Socială din Japonia, gestionate de FISM

Финансовые средства Японского Фонда Социального Развития, освоенные ФСИМ

Japan Social Development Fund's financial sources managed by MSIF

Acordul de Grant nr.TF093407 a fost semnat pe 17 martie 2009. În baza acestui acord Fondul pentru Dezvoltare Socială din Japonia a oferit Republicii Moldova un Grant în valoare de 1,95 milioane dolari SUA, administrat de Banca Mondială, pentru implementarea Proiectului „Participarea comunitară în regiunea post-conflict”.

Pentru realizarea obiectivului propus, resursele grantului au fost direcționate spre:

- implicarea populației în selectarea, implementarea și operarea subproiectelor de renovare a infrastructurii comunitare finanțate din grant;
- pregătirea pentru o participare mai amplă la procesul de reconciliere bazat pe bunăvoința și cooperarea cetățenilor de pe ambele maluri ale Nistrului prin activități de instruire, crearea centrelor vocaționale și organizarea școlilor de reconciliere.

Principalele rezultate ale proiectului sînt:

- 1,95 milioane dolari SUA valorificate;
- 29 subproiecte de renovare a infrastructurii comunitare implementate;
- 15 centre vocaționale create;
- 3 școli de reconciliere desfășurate.

Соглашение о Гранте № TF093407 было подписано 17-го марта 2009 года. На основании данного Соглашения Японский Фонд Социального Развития предоставил Республике Молдова грант стоимостью в 1,95 миллиона долларов США, администрируемый Всемирным Банком, для внедрения Проекта «Участие общин в регионе пост-конфликта».

Для достижения поставленной цели средства гранта были направлены на:

- вовлечение населения в выбор, внедрение и администрирование микро-проектов по обновлению публичной инфраструктуры, финансируемых из гранта;
- подготовка к активному участию в процессе примирения на основе доброй воли и сотрудничества граждан по обоим берегам Днестра посредством образовательных мероприятий, создания центров профессиональной ориентации и организации школ примирения.

Основные результаты проекта:

- 1,95 миллионов долларов США освоены;
- 29 микро-проектов по обновлению публичной инфраструктуры внедрены;
- 15 центров профессиональной ориентации созданы;
- 3 школы примирения организованы.

The Grant Agreement no.TF093407 was signed on the 17th of March, 2009. In the frame of this agreement the Japan Social Development Fund offered the Republic of Moldova a grant of \$1,95 million, administered by the World Bank, for the implementation of the „Community participation in the post conflict region” Project.

In order to achieve the proposed objective, the grant resources were directed towards:

- population involvement in selection, implementation and management of community infrastructure renovation subprojects financed from the grant;
- preparation for a broader participation in the reconciliation process, based on the goodwill and cooperation of citizens from both banks of the Nistru River through training activities, creation of vocational centers and organization of reconciliation schools.

The main results of the project are:

- \$1,95 million managed;
- 29 subprojects of community infrastructure renovation implemented;
- 15 vocational centers created;
- 3 reconciliation schools conducted.

Dezvoltarea Comunitară

Развитие общин

Community Development

Lansarea Proiectului „Participarea comunitară în regiunea post-conflict” cu participarea reprezentanților Băncii Mondiale, raioanelor vecine din stînga și dreapta Nistrului a avut loc în oficiul Băncii Mondiale din Chișinău.

În urma concursului anunțat, la Fondul de Investiții Sociale din Moldova au fost depuse scrisori de intenție din partea tuturor celor 5 raioane din regiunea transnistreană: Camenca, Ribnița, Dubăsari, Grigoriopol, Slobozia și partenerii acestora - raioanele vecine din partea dreaptă a Nistrului.

Comisia de evaluare a fost compusă din reprezentanți ai ONG-lui Salvați Copiii, USAID (propunerea aparține raioanelor de pe malul drept al Nistrului) și, al așa numitului, Minister al sănătății și protecției sociale Nistrean (propunerea aparține

raioanelor de pe malul stîng al Nistrului). În urma evaluării, au fost desemnate învingătoare raioanele partenerie Grigoriopol – Anenii Noi, Slobozia – Ștefan Vodă, Camenca - Dubăsari.

Pentru reprezentanții administrațiilor raionale și ai comunităților potențial beneficiare de investiții au fost organizate seminare, la care s-a discutat despre mecanismul de implementare a subproiectelor, rolul administrațiilor raionale și locale, modalitatea de identificare a necesităților prioritare și de găsire a căilor de satisfacere a acestora, importanța colectării contribuției, asigurării durabilității, etc.

Comunitățile din raioanele din stînga Nistrului au avut acces egal la mijloacele financiare, cu condiția respectării prevederilor Acordului de Grant.

Comunitățile din raioanele din dreapta Nistrului s-au aflat în competiție, iar selecția lor s-a făcut în baza mai multor criterii, inclusiv: dovezi despre activitățile desfășurate în comun cu raioanele partenerie din stînga Nistrului, perspectiva dezvoltării relațiilor de parteneriat, stringența problemei, numărul beneficiarilor, mărimea contribuției, asigurarea durabilității subproiectului, etc. Ținîndu-se cont de disponibilitatea surselor financiare, pentru acestea a fost lansat concursul după principiul „Primul venit – primul servit”, cu respectarea procedurilor de consultări publice, contribuția fiind colectată și desenele tehnice elaborate.

În fiecare comunitate potențial beneficiară de investiții, atît de pe malul drept, cît și de pe malul stîng al Nistrului, au fost organizate cel puțin trei focus grupuri,

Adunările Generale și ale Reprezentanților la care au fost identificate necesitățile stringente ale locuitorilor: renovarea școlilor și grădinițelor, caselor de cultură, drumurilor, aprovizionarea cu apă, etc.

În localitățile rurale și urbane din zona post-conflict au fost organizate:

- 179 de focus grupuri (3327 participanți);
- 36 de Adunări Generale și ale Reprezentanților, audieri publice (peste 50570 de participanți, inclusiv 30576 de femei).

În regiunea transnistreană:

- 122 de focus grupuri (2337 de participanți);
- 25 de Adunări Generale și ale Reprezentanților, audieri publice (peste 36020 de participanți, inclusiv 20507 femei).

În satul Caragaș din raionul Slobozia, regiunea transnistreană, cu o populație de aproximativ 4600 de locuitori, la Adunarea Generală au fost prezente peste 1400 de persoane cu drept de vot sau 36,4% din populația adultă!

Contribuția comunităților a constituit:

- aproximativ 1,5 milioane lei, echivalentul a circa 120 000 dolari SUA - localitățile din stînga Nistrului;
- aproximativ 2,8 milioane lei, echivalentul a circa 225 000 dolari SUA - localitățile din dreapta Nistrului.

Mărimea contribuției pentru localitățile din stînga Nistrului, a fost de 15 % din valoarea grantului, iar pentru localitățile din dreapta Nistrului – 30%, dat fiind fap-

tul că acestea implementaseră deja cel puțin un subproiect.

În rezultatul valorificării surselor financiare din grant, destinate pentru renovări, au fost implementate 29 subproiecte, fiind renovate:

- 23 - de școli și grădinițe;
- 4 - case de cultură și centre comunitare;
- 1 - drum;
- 1 - sistem de aprovizionare cu apă.

Запуск проекта «Участие общин в регионе пост-конфликта» состоялся при участии представителей Всемирного Банка и соседствующих районов левого и правого берегов Днестра в офисе Всемирного Банка в Кишиневе.

В результате объявленного конкурса в Фонд Социальных Инвестиций Молдовы были направлены заявки на участие от пяти районов Приднестровского региона: Каменка, Рыбница, Дубоссары, Григориополь, Слободзея, а также из соседних районов с правобережья Днестра.

Оценочная Комиссия состояла из представителей НПО «Спасите детей», USAID (по предложению районов правобережья Днестра) и так называемого Министерства здравоохранения и социальной защиты Приднестровья (по предложению районов левобережья Днестра). В результате оценки были выявлены районы-партнеры – победители: Григориополь – Новые Анены, Слободзея – Штефан Водэ и Каменка – Дубэсарь.

Для представителей районных администраций и общин – потенциальных бенефициаров инвестиций были

организованы семинары, на которых обсуждался механизм внедрения микро-проектов, роль районной и местной администрации, методы идентификации приоритетных проблем и способов их решения, важность сбора контрибуции и обеспечения долговечности объектов и т.д.

Общины левобережья Днестра имели равный доступ к финансовым средствам при условии соблюдения положений Соглашения о Гранте.

Общины правобережья Днестра участвовали в конкурсе; отбор основывался на нескольких критериях, в том числе: мероприятия, проведенные совместно с районами-партнерами с левобережья Днестра, перспектива развития партнерских отношений, актуальность проблемы, количество бенефициаров, объем контрибуции, обеспечение жизнедеятельности микро-проекта и т.д. Учитывая наличие финансовых средств, был объявлен конкурс на основе критерия «Первый пришел – первый получил инвестицию», при условии консультации с общественностью, собранной контрибуции и разработанной технической документации.

Во всех общинах, как правобережья, так и левобережья, были организованы как минимум по 3 фокус-группы и сходы сельчан (или собрания представителей), на которых были определены приоритетные потребности жителей: ремонт школ и детских садов, домов культуры и дорог, водоснабжение и т.д.

В городах и селах региона пост-конфликта были организованы:

- 179 фокус-групп (3 327 участников);
- 36 общих сходов сельчан или собраний представителей, публичные слушания (более 50 570 участников, в т.ч. 30 576 женщин),

В приднестровском регионе:

- 122 фокус-группы (2 337 участников);
- 25 общих сходов сельчан или собраний представителей, публичные слушания (более 36 020 участников, в т.ч. 20 507 женщин).

В селе Карагаш Слободзейского района приднестровского региона, с населением около 4600 жителей, на Общем Сходе сельчан присутствовало более 1 400 человек с правом голоса, что составляет 36.4 % от взрослого населения!

Контрибуция общин составила:

- около 1,5 миллионов леев, в эквиваленте ~ 120 000 долларов США – населенные пункты левобережья Днестра;
- около 2,8 миллионов леев, в эквиваленте ~ 225 000 долларов США – населенные пункты правобережья Днестра.

Объем контрибуции для населенных пунктов левобережья составил 15 % от стоимости гранта, а для населенных пунктов правобережья – 30 %,

так как они уже внедрились ранее не менее одного микро-проекта.

В результате освоения финансовых средств гранта, предназначенных для реконструкции, было внедрено 29 микро-проектов:

- 23 школы и детских садов;
- 4 дома культуры и коммунитарных центра;
- 1 дорога;
- 1 система водоснабжения.

The launch of the „Community participation in the post conflict region” Project was held in the World Bank office in Chisinau with the participation of the representatives from the World Bank, neighbor districts from the left and right banks of the Nistru River.

Following of the announced contest, letters of intention were sent to the Moldova Social Investment Fund from all 5 districts from the Transnistrian region: Camenca, Ribnita, Dubasari, Grigoriopol, Slobozia and their partners – districts from the right bank of Nistru.

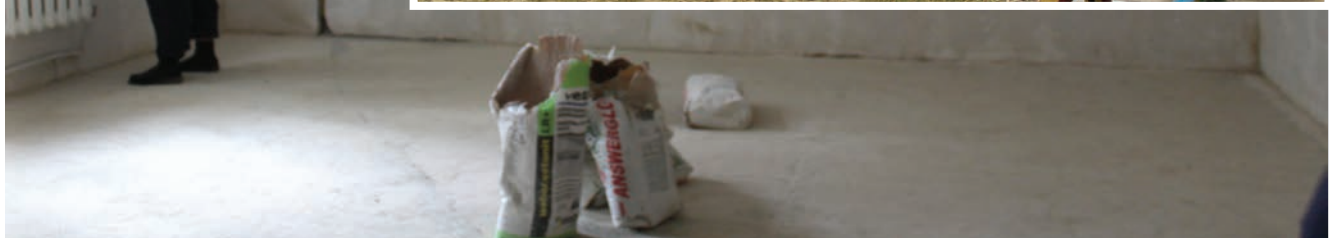
The evaluation commission was comprised of the representatives of Save the Children NGO, USAID (the proposal of the districts from the right bank) and the so-called Nistean Ministry of Health and Social Protection (the proposal of the districts from the left bank). As a result of the evaluation, the following winner partner districts were selected: Grigoriopol – Anenii Noi, Slobozia – Stefan Voda, Camenca – Dubasari.

There were organized seminars for the representatives of districts’ administration and potential beneficiary com-

munities. Likewise, there was discussed the mechanism of subprojects’ implementation, the role of district and local administration, the modality of identifying the priority needs and means of meeting them, the importance of contribution collection and sustainability assurance, etc.

The communities from the left bank of Nistru had equal access to the financial sources on condition they respected the provisions of the Grant Agreement.

The communities from the right bank of the Nistru River were in competition. The selection was made according to some criteria: proof of the activities carried out in common with localities from the left bank of the Nistru River, the perspective of partnership development, urgency of the problem, number of beneficiaries, the amount of community contribution, assurance of subprojects’ sustainability, etc. Taking into account the availability of financial sources, a contest was organized following the principle „First came – first served” with respect to the procedures of public consulting, the gathering contribution and development of technical drawings.

Each potential beneficiary locality from both banks of the Nistru River organized at least three focus groups, General or Representatives' Meetings in order to identify their stringent needs: renovation of schools, kindergartens, cultural houses, roads, water supply, and others.

In rural and urban localities from the post conflict region were organized:

- 179 focus groups (3327 participants);
- 36 General or Representatives' Meetings, public audiences (over 50570 participants, including 30576 women).

In the Transnistrian region:

- 122 focus groups (2337 participants);
- 25 General or Representatives' Meetings, public audiences (over 36020 participants, including 20507 women).

Over 1400 participants, representing 36,4% of the adult population, were present at the General Meeting in Caragas village, Slobozia district, Transnistrian region. Village's population is about 4600 inhabitants.

Communities' contribution consisted of:

- approximately MDL1,5 million, about \$120 000 – the localities on the left bank of the Nistru River;
- approximately MDL2,8 million, about \$225 000 – the localities on the right bank of the Nistru River.

The amount of the contribution for the localities on the left bank of the river constituted 15% from the value of the grant, while for the localities on the right bank it was of 30%, taking into account

that these localities had already implemented at least one subproject before.

As a result of grant sources management, 29 renovation subprojects were implemented, being renovated:

- 23 - schools and kindergartens;
- 4 - cultural houses and community centers;
- 1 - road;
- 1 - water supply.

„Cînd am aflat despre posibilitatea de a obține o finanțare de la Fondul de Investiții Sociale, imediat am răspîndit vestea prin tot satul. Deși în localitate sînt multe de făcut, dar Casa de Cultură este una și nu fusese reparată de mai mulți ani, decizia unanimă a fost de a o reface la viață. Astfel, prin multă insistență am reușit să depășim anumite greutăți și să construim rețele exterioare de gaz, să reparăm sistemul de încălzire și centrala termică, s-o utilăm pe aceasta din urmă cu echipament modern. De asemenea, în cadrul aceluiași proiect, au fost instalate rețele de apă și canalizare, schimbate uși

și ferestre, pardoseli, executate lucrări de finisare interioară și exterioară, ș.a., iar sala mare a fost dotată cu fotolii teatrale.

Astăzi tot satul nostru se bucură de posibilitatea de a veni la Casa de Cultură pentru a se întîlni și comunica, a prezenta realizările celor 9 colective artistice din care fac parte, a viziona filme, etc.”

Grigorii ZUPCO,
directorul Casei de Cultură
din satul Caragaș, raionul Slobozia

În satul Cioburciu din raionul Slobozia, cu suportul FISIM, s-a contribuit la renovarea Școlii Sportive, frecventată de elevi din tot raionul, și a unei porțiuni de drum.

Deciziile de a se investi anume în aceste obiecte comunitare au fost precedate de discuțiile în focus grupuri, apoi au fost examinate la Adunarea Reprezentanților și la un referendum, la care au participat 56 % din populația adultă a satului cu circa 6 800 de locuitori.

La Școala sportivă a fost renovat acoperișul, încăperile pentru duș, executate lucrări de finisare interioară și exterioară, amenajat teritoriul.

Porțiunea de drum asfaltată are lungimea de 1,1 kilometri.

Acces la serviciile îmbunătățite au obținut toți locuitorii din satul Cioburciu și din localitățile vecine.

„De la bun început am înțeles că sînt anumite proceduri, ce trebuie urmate, pentru a obține investiții externe. Deși pe alocuri a fost foarte greu, am reușit, totuși, să ne adunăm pentru a decide în comun, să colectăm contribuția necesară, să selectăm prin concurs companiile de construcție, inspectorii locali, să ne implicăm în monitorizarea mersului lucrărilor de renovare... Am învățat multe lucruri noi și utile pentru dezvoltarea localității noastre.”

Vasilii IVANOV,
șeful unității administrativ-teritoriale
Cioburciu, raionul Slobozia

Satul Parcani din raionul Slobozia are circa 10 100 de locuitori. Pentru identificarea celei mai stringente probleme au fost organizate mai multe focus grupuri, Adunarea Reprezentanților și un referendum. La referendum au participat 4140 de persoane, ceea ce constituie 52% din populația adultă a satului, inclusiv 2268 de femei. Pentru renovarea școlii au votat 4100 persoane, adică 99% din toți participanții la referendum.

Costul subproiectului a fost de circa 75 000 de dolari SUA. Contribuția comunității – 11 250 de dolari SUA, inclusiv bani colectați mână de la mână. În cadrul subproiectului a fost construit acoperișul șarpant la două blocuri ale școlii. Sala de sport a fost dotată cu un covor de trântă.

Acces la servicii îmbunătățite de studiu și de activitate au obținut peste 1750 de persoane, inclusiv elevi, cadre didactice, părinți, alte persoane din comunitate.

„Datorită suportului obținut din Grantul Japonez, am schimbat ferestrele la școală. Acestea erau putrede și nu se deschideau. În pericol se afla viața și sănătatea elevilor, profesorilor, personalului tehnic. În perioada rece a anului se îmbolnăveau de boli respiratorii circa 47% de elevi. De asemenea, suportam mari cheltuieli pentru încălzirea spațiilor, având, potrivit calculului efectuat, 34% de pierderi la căldură. Întreaga comunitate a susținut ideea îmbunătățirii condițiilor de studii. Majoritatea cetățenilor s-au implicat activ în colectarea contribuției, monitorizarea calității materialelor folosite și a lucrărilor executate.

Acum orice fereastră poate fi deschisă cu ușurință, când este necesar, de exemplu, de aerisit spațiile. În sălile de clasă nu

pătrunde gălăgia de afară și se menține o temperatură constantă.”

Ion MASTAC,
primarul comunei Țințăreni,
raionul Anenii Noi

„La adunare a venit aproape tot satul. Și toți cei adunați unanim au zis că ne trebuie apă potabilă. Această problemă era cea mai arzătoare pentru fiecare din noi.

Banii din grant, care erau suficienți doar pentru realizarea parțială a celor propuse, au fost un catalizator pentru mobilizarea

întregii localități. Contribuția strânsă mână de la mână era o sumă enormă pentru fiecare gospodărie în parte, dar totuși a fost adunată. Am găsit susținere și la Fondul Ecologic Național. Printre primele obiecte de menire socială conectate la apeduct au fost grădinița de copii și gimnaziul, apoi oficiul medicilor de familie, magazinele, ș.a. În fiecare ogradă apa ajunge prin apeduct. A rămas în urmă timpul, când apa se distribuia cu tractorul, dintr-o cisternă...”

Ersilia QATRAWI
ex-primarul satului Ștefănești,
raionul Ștefan Vodă

«Когда я узнал о возможности получить финансирование от Фонда Социальных Инвестиций, то сразу же передал новость по всему селу. В селе много чего нужно сделать, а Дом Культуры не ремонтировался много лет. Единогласно решили вернуть его к жизни. Таким образом, с большим упорством нам удалось пройти через определенные трудности и построить наружные сети газоснабжения, отремонтировать отопительную систему и котельную, снабдить ее необходимым

современным оборудованием. Кроме того, в рамках этого проекта были смонтированы водопроводная и канализационная сети, заменены двери, окна, полы, выполнены внутренние и наружные отделочные работы и др., ну а в зрительном зале были установлены новые кресла.

Сегодня все село радуется возможности посещения Дома Культуры – встречаться и общаться, представлять деятельность 9 художественных коллективов, смотреть фильмы и т.д.»

Григорий ЗУПКО,
директор Дома Культуры, села
Карагаш Слободзейского района

В селе Чобручи (6 800 жителей) Слободзейского района ФСИМ оказал содействие в ремонте *Спортивной Школы*, посещаемой учениками всего района, а также в ремонте *участка дороги*.

Решения инвестировать именно в эти объекты социальной инфраструктуры предварительно обсуждались на заседаниях фокус-групп, а затем рассматривались на Сходе Представителей села и на опросе граждан, в котором

участвовало 56 % от взрослого населения села.

В спортшколе была отремонтирована кровля, восстановлены душевые, выполнены внутренние и наружные отделочные работы, обустроена прилегающая территория.

Асфальтированный участок дороги имеет протяженность в 1,1 километра.

Доступ к улучшенным услугам получили все жители села Чобручи, а также жители соседних населенных пунктов.

«С самого начала понял, что есть определенные процедуры, необходимые для получения иностранных инвестиций. Несмотря на то, что иногда было очень трудно, мы все же смогли принять совместное решение, собрать необходимую контрибуцию, выбрать на конкурсной основе строительные компании и местных инспекторов технического надзора, контролировать выполнение ремонтных работ... Мы узнали много нового и полезного для развития нашего села.»

Василий ИВАНОВ,
глава госадминистрации села
Чобручи, Слободзейского района

Село Парканы Слободзейского района насчитывает около 10 100 жителей. Для определения наиболее важной проблемы села были организованы фокус-группы, Сход Представителей и опрос граждан. В опросе приняли участие 4 140 человек, что составляет 52 % от взрослого населения, включая 2 268 женщин. За ремонт школы проголосовало 4 100 человек, т.е. 99 % участников опроса.

Стоимость микро-проекта составила около 75 000 долларов США. Конtribusiция общины – 11 250 долларов США, включая наличные деньги, собранные жителями. В рамках микро-проекта была устроена шатровая кровля на двух корпусах школы. Спортзал был оснащен ковром для борьбы.

Доступ к улучшенным учебно-воспитательным условиям получили более 1 750 человек, в т.ч. ученики, учителя, родители, другие жители села.

«Благодаря финансовой поддержке из средств Японского Гранта, мы смогли поменять окна в школе. Они были ветхими и не открывались, представляя тем самым опасность для жизни и здоровья учащихся, учителей, технического персонала. В холодное

время года около 47% учеников заболели ОРЗ. Также имели большие затраты на отопление помещений, потери тепла составляя около 34%.

Все сообщество поддержало идею улучшения условий обучения. Большинство граждан приняли активное участие в сборе контрибуции, учете качества использованных материалов и выполненных работ. Теперь любое окно может быть с легкостью открыто, например, когда необходимо проветрить помещения. В классах не слышно шума с наружи и поддерживается постоянная температура».

Ион МАСТАК,

Примар села Цынцэрень,
район Новые Анены

«На собрание пришло почти все село. И все собравшиеся единогласно заявили, что нам нужна питьевая вода. Эта проблема была самой острой для каждого из нас.

Финансовые средства гранта только частично покрывали нашу необходимость и явились катализатором для мобилизации всего сообщества. Долевой вклад каждого хозяйства был довольно значительным, но все же контрибуция была собрана. Нашли финансовую под-

держку и в Национальном Экологическом Фонде.

Среди первых объектов социальной инфраструктуры, подключенных к водопроводу, были детский сад и гимназия, затем медпункт, магазины и др. В каждом хозяйстве течет водопроводная вода. Остались в прошлом времена, когда вода привозилась трактором в цистерне...»

Ерсилія КАТРАВИ,

екс-примар села Штефанешть,
район Штефан Водэ

„When I found out about the possibility to obtain financing from the Moldova Social Investment Fund, I immediately spread the news through the village. Although there were a lot of things to be done in the community, there was just one cultural house, which hadn't been repaired for many years. The unanimous decision was to bring it back to life. Through persistence, we have managed to overcome many difficulties and build the gas network, repair the heating system and equip it with modern equipment. Within the same project we

installed water supply and sewage systems, replaced the doors, windows and floors and performed interior and exterior finishing works; the concert hall was equipped with theater chairs.

Today, our entire village is glad to have the possibility to come to the cultural house, to meet and communicate to each other and to present the achievements of those 9 artistic collectives, to watch movies, etc.”

Grigorii ZUPCO,
Cultural house Director
Caragas village, Slobozia district

M SIF has contributed to the renovation of the Sports School, visited by the whole district, and a part of road in Cioburciu village (6800 inhabitants), Slobozia district.

The decision to invest in these community's facilities was preceded by discussions in focus groups and then examined by the participants of Representatives' Meeting and a referendum, with a rate of participation of 56% of the adult population.

The roof and shower rooms of the Sports School were renovated, as well as internal and external finishing works were performed.

The asphalted segment of the road has got a length of 1.1 km.

All the inhabitants of Cioburciu and neighboring villages have got access to the improved services.

„Right from the start we understood there were specific procedures necessary to be followed in order to obtain external investments. Although at times it was difficult, we managed to get together and decide, to collect the necessary contribution and select through a bidding the construction companies, local inspectors and to monitor the course of renovation

works. We learned many new and useful things for the development of our locality!"

Vasilii IVANOV,
Head of administrative territorial unit
Cioburciu, Slobozia district

The village of Parcani, Slobozia district, has a population of about 10100 inhabitants. In order to identify the most urgent problem, there were organized several focus groups, Representatives' Meeting and a referendum. 4140 people participated at the referendum which constituted 52% of the adult population, including 2268 women. 4100 participants, meaning 99%, voted for school's renovation.

The cost of the subproject was of about \$75000. Community's contribution was of \$11250, including the cash money collected hand by hand.

Within the subproject, the roof of two school blocks was built. Also the sports hall was equipped with a wrestling mat.

Over 1750 people have got access to the improved educational services, including pupils, teachers, parents and other people from the community.

"Thanks to the Japanese Grant support we changed the school win-

dows. These were rotten and could not be opened. Life and safety of children, teachers and technical staff was at stake. 47% of the pupils got sick during the cold period of the year. We also had huge expenses on heating, losing about 34% of the heat.

The entire community supported the idea to improve the study conditions. Most of the citizens were actively involved in collecting the contribution, monitoring the quality of used materials and works.

All the windows can be easily open now when airing is necessary, for example. The noise from outside is no longer heard and the temperature inside is constant."

Ion MASTAC,
mayor of Titareni comuna,
Anenii Noi district

"Almost the whole village came to the meeting. All of those present said they needed potable water. This was the most stringent problem we faced.

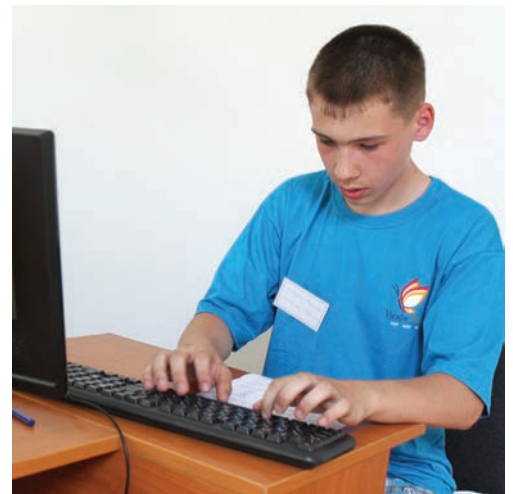
Money from the grant was not sufficient to implement all that we wanted but this was a catalyst for mobilizing the entire locality. The collected contribution was a huge amount for each individual household. We have also found the support of the National Ecological Fund.

The first social objectives connected to the water supply were the kindergarten and the gymnasium, the family medic's office, shops, etc. Now the water is available to each household. The time when water was distributed with a tractor is gone now."

Ersilia QATRAWI
former mayor of Stefanesti village,
Stefan Voda district

Centre Vocaționale

Центры профессиональной ориентации Vocational Centres

Crearea Centrelor Vocaționale este o parte indispensabilă a Proiectului „Participarea comunitară în regiunea post-conflict”. Această activitate se axează pe implicarea tinerei generații în diverse programe, cum ar fi formarea profesională, studierea computerului, munca de secretariat, lucrul în lemn, sport, etc.

Localitățile, ce au beneficiat de investiții pentru crearea centrelor vocaționale, au fost identificate prin competiții deschise, care s-au desfășurat la Tabăra (cu o denumire sugestivă) „Prietenia” din raionul Dubăsari. Peste 300 de persoane, susținute moral de echipele de suporteri din comunitățile respective, precum și din comunitățile prietenoase acestora, au de-

monstrat cu deosebită satisfacție ceea ce le place să facă și le reușește cel mai bine.

Competițiile s-au desfășurat pe următoarele domenii:

- Șah
- Culinărie
- Munca de secretariat
- Arta cioplitului în lemn
- Arta foto-video
- Trîntă

Echipele de juriu, alcătuite din persoane competente în domeniu, au avut o misiune complicată: de ai alege pe cei mai buni dintre cei buni. Desemnarea învingătorilor a fost însoțită de emoții: lacrimi de bucurie, îmbrățișări, strîngereri de mîna...

Toate localitățile premiate, în mod participativ, au evaluat starea spațiilor destinate centrelor, au elaborat design-ul social al acestora, au stabilit specificațiile tehnice ale echipamentului și bunurilor. O atenție deosebită a fost atrasă posibilității de antrenare a specialiștilor respectivi, de acoperire a costurilor de întreținere și operare.

În prezent, 15 centre vocaționale, înzestrate în strictă conformitate cu necesitățile identificate, își desfășoară activitatea, pregătind tinerii pentru o viața de sine stătătoare. Ei învață să joace șah, să prepare bucate delicioase, deprind munca de secretariat și lucrul în lemn, încearcă să immortalizeze clipa și să ducă faima țării, păstrînd tradițiile sportului național.

„...Astăzi, șahul face parte din curriculumul școlar în peste 30 de țări de pe toate continentele... Este îmbucurător faptul că și în Republica Moldova copiii au posibilitate să studieze/exerseze în condiții optime acest joc inteligent. Centrele Vocaționale în domeniul șahului formează o rețea durabilă de servicii, care vor contribui la avansarea imaginii țării noastre pe plan internațional...”

Valeriu COADĂ,
maestru al sportului la șah, or. Chișinău

„Inovațiile tehnice vor oferi elevilor oportunitatea de atingere a scopurilor privind formarea unei personalități com-

petente și dinamice, conștiente de drepțurile și responsabilitățile sale, cu viziune clară asupra resurselor potențiale și modalităților de realizare în viață.

Atingerea acestor scopuri este posibilă odată cu introducerea tehnologiilor inovatoare, orientate spre învățarea individualizată și socializarea elevilor, inclusiv, ținîndu-se cont de necesitățile reale ale pieței forței de muncă”.

Irina ȚAPCO,
directoarea Centrului vocațional
din or. Dnestrovsc

„... Centrul Vocațional „Secretariat pentru toți”, localizat în gimnaziul Popeasca, va forma la elevi competențe digitale în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale. De serviciile centrului pot beneficia și alți actori ai comunității, interesați de domeniul în cauză și de dezvoltarea ulterioară a comunității. În curînd vom putea edita și un ziar școlar, presupunem cîteva numere pe an ...”

Victoria OSIPOV,
profesoară, s. Popeasca, r. Ștefan Vodă

„... Activitatea centrelor vocaționale: tîmplărie și foto-video, aduce schimbări

majore în viața școlară și extinde aria de interese ale elevilor. Prin intermediul acestor arii vocaționale vom dezvolta și valorifica tradițiile populare, vom reînvia meșteșugurile, vom descoperi noi talente. Elevii vor descoperi frumosul din jurul lor, își vor împărtăși experiența cu alți colegi, motivîndu-i să li se alăture.

Sîntem siguri că, activitatea centrelor vocaționale va fi benefică pentru viitorul elevilor, oferindu-le posibilitatea de a-și alege profesia sau ocupația preferată conform competențelor și abilităților obținute...”

Valentina GOROBÎC,
directoarea Liceului Teoretic
din s.Varnița, r. Anenii Noi

„...Sportul nostru preferat este trîntă. Întotdeauna luptăm pentru victorie. Adevărat, sînt și înfrîngerii, dar cel mai important este să crezi în victorie. Asta se referă la noi în acest proiect...”

Vladimir ZABZALIUC,
antrenor la trîntă,
satul Parcani, raionul Slobozia

Создание Центров профессиональной ориентации является неотъемлемой частью Проекта «Участие общин в регионе пост-конфликта». Эта деятельность фокусируется на вовлечении молодого поколения в разные программы, как то профессиональная подготовка, изучение компьютера, секретарское дело, резьба по дереву, спорт и т.д.

Общины, которые получили инвестиции для создания центров профессиональной ориентации, были отобраны на основе открытых соревнований, которые проводились в лагере «Дружба» района Дубэсарь. Более 300 участников, морально поддержанных командами болельщиков из своих общин, а также из других дружественных общин,

продемонстрировали с большим удовлетворением то, что им нравится делать и то, что у них лучше всего получается.

Соревнования проводились по следующим видам деятельности:

- Шахматы
- Кулинария
- Секретарское дело
- Искусство резьбы по дереву
- Искусство фото-видео
- Борьба

Команды жюри, составленные из компетентных специалистов, имели сложную задачу: выбрать лучших из лучших! Награждение победителей сопровождалось эмоциями: слезы радости, дружеские объятия, пожатие рук... Все общины-призеры определили поме-

щения для центров, разработали социальный дизайн, подобрали технические спецификации для оборудования и инвентаря. Особое внимание было уделено возможности подготовки соответствующих специалистов, а также покрытию операционных расходов центров.

В настоящее время функционирует 15 центров профессиональной ориентации, оснащенные в соответствии с выявленными потребностями, которые готовят молодежь к самостоятельной жизни. Они обучают игре в шахматы и приготовлению вкусных блюд, прививают навыки секретарского дела и резьбы по дереву, стремятся «остановить мгновение» и прославлять страну, сохраняя традиции национального спорта.

«...Сегодня шахматы являются частью школьной программы в более 30 странах на всех континентах... Радует то, что и в Республике Молдова дети имеют возможность изучать/практиковать эту интеллектуальную игру в оптимальных условиях. Центры профессиональной ориентации в области шахмат образуют долгосрочную сеть услуг, которые будут способствовать продвижению имиджа нашей страны на международном уровне.»

Валериу КОАДЭ,
мастер спорта по шахматам,
город Кишинэу

«Технические новшества предоставят нашим учащимся возможности в достижении целей на формирование социально грамотной и мобильной личности, осознающей свои гражданские права и обязанности, ясно

представляющей себе потенциальные ресурсы и способы реализации выбранного жизненного пути.

Эти цели возможны при введении новых инновационных технологий, которые ориентированы на индивидуализацию обучения и социализацию обучающихся, в том числе с учетом реальных потребностей рынка труда.»

Ирина ЦАПКО,
директор Центра профессиональной ориентации, город Днестровск

«... Центр профессиональной ориентации «Секретариат для всех», находящийся в гимназии с. Попяска, будет формировать компьютерные навыки учеников в области информационно-коммуникационных технологий. Услугами Центра могут воспользоваться и другие жители села, заинтересованные в данной области и в дальнейшем

развитии общины. Скоро мы также сможем издавать школьную газету, планируем по несколько номеров в год...»

Виктория ОСИПОВ,
учитель,
село Попяска района Штефан Водэ

«... Деятельность центров профессиональной ориентации: плотничество и фото-видео ведёт к большим переменам в жизни школы и расширяет сферу интересов учеников. Посредством этих профессиональных областей мы будем развивать народные традиции, возрождать ремесло, открывать новые таланты. Ученики откроют для себя окружающую красоту, будут делиться опытом с другими товарищами, призывая их присоединиться.

Мы уверены, что деятельность центров профессиональной ориентации будет благотворна для будущего учеников, предоставляя им возможность выбрать профессию или предпочитаемое занятие согласно полученным умениям и навыкам...»

Валентина ГОРОБЫК,
директор теоретического лицея,
село Варница Ново-Аненского района

«... Любимый наш спорт это – борьба. Мы всегда боремся за победу. Правда, бывают и поражения, но главное всего – верить в победу! Вот это – про нас в данном проекте...»

Владимир ЗАБЗАЛЮК,
тренер по борьбе, село Парканы
Слободзейского района

The creation of vocational centers is an indispensable part of the „Community participation in the post conflict region” Project. This activity is based on the involvement of young generations in different programs, such as vocational training, computer literacy, secretarial work, wood-work, sport, etc.

The localities - beneficiaries of the creation of vocational centers were selected on an open contest base that was held at the „Prietenia” (friendship) camp from Dubasari district. Over 300 participants, encouraged by supporters’ teams from different communities, demonstrated what they like and do best.

The following contests were held:

- Chess
- Cooking
- Secretarial work
- Art of wood carving
- Art of photo-video
- Wrestling.

A competent jury team, had a difficult task: to choose the best of the best. The designation of winners was accompanied by strong emotions: tears of joy, hugs and handshakes.

Every winning locality evaluated the condition of the future vocational centers spaces, developed their social design, prepared technical speci-

cations of the necessary equipment and goods. A special attention was drawn to the possibility of involving specialists, covering operational and maintenance costs.

Presently 15 vocational centers, equipped according to the identified necessities, prepare youngsters for their independent life. They learn to play chess, cook delicious food, learn secretariat and wood-work and try to capture the moment and bring fame to the country, keeping the traditions of the national sports.

„Nowadays chess is a part of the school curriculum in over 30 countries on all continents. It is gratifying that children in Moldova have the opportunity to learn / practice this intelligent game in optimal conditions. The chess vocational centers make a durable network of services that will contribute to the advancing of our country’s image internationally.”

Valeriu COADA,
the master of sports in chess, Chisinau

„Technical innovations will give our pupils the possibility to achieve their goal in becoming a mobile personality that acknowledges their civil rights and responsibilities, with a clear understanding of the potential resources and means in following their path in life.

It is possible due to technical innovations that focus on individual education and socializing, taking into account the requirements of the labor market. ”

Irina TAPCO,
vocational center director, Dnestrovsc

„The vocational center „Secretarial for everybody”, located in the Popeasca gymnasium will form digital competences in the field of informational and communication technologies. Other community representatives that are interested in community development can also benefit from the services provided by the center. Soon we will be able to edit a school newspaper, several editions per year I suppose...”

Victoria OSIPOV,
*teacher,
Popeasca village, Stefan Voda district*

The activities within wood-work and photo-video vocational centers bring major changes in school life and extend the pupils’ area of interests. Through these vocational directions we shall develop and value traditions, bring customs back to life and discover new talents. The pupils will see the beauty around them and

will share the experience with their colleagues, motivating them to join.

We are sure the activity of the vocational centers will be useful for the future of the pupils, offering them the possibility to choose a profession according to their competences and abilities...”

Valentina GOROBIC,
*Theoretical Lyceum director,
Varnita village, Anenii Noi district*

„Wrestling is our favorite sport. We always fight to win. The truth is, we sometimes lose, but the most important it is to believe in victory. This is about us in the frame of this project...”

Vladimir ZABZALIUC,
*wrestling trainer,
Parcani village, Slobozia district*

Școli de Reconciliere

Школы примирения Reconciliation schools

Proiectul „Participarea comunitară în regiunea post-conflict” a susținut organizarea Școlilor de Reconciliere, care au inclus în sine programe de comunicare, activități culturale, sportive, educaționale. Școlile respective au fost organizate pentru 210 elevi, 70 de părinți și 70 de pedagogi ai acestora din mai multe localități de pe ambele maluri ale Nistrului.

Activitățile prevăzute au îmbinat lucrul în ateliere cu măsuri cultural-distractive, ținându-se cont de faptul că, în perioada respectivă elevii se aflau în vacanță, iar părinții și profesorii în concediu. Ei au muncit în grupuri separate și comune,

au mers în excursii, iar serile s-au distrat împreună. Au gustat apă din renumitele izvoare minerale de la Slănic Moldova, au urcat vestitele „300 de scări”, și-au potolit căldura în apa răcoritoare a Troțușului, au urcat pe Dealul Măgurei, au coborât 240 de metri sub pământ în inima masivului de sare - salina de la Tîrgu Ocna, au vizitat Muzeul sării și prima biserică subterană din Europa, cu hramul „Sf.Varvara”... Au fost implicați în activități cognitiv-distractive, fiind prezentatori în scenă ai propriilor comunități și actori ai unor reprezentații cu adevărat spectaculoase.

Participanții - moldoveni, bulgari, ruși, ucraineni - din Coșnița, Corjevo, Parcani, Dnestrovsc, Rîbnița, Dubăsari, Bender, Talmaza, Varnița, Roghi, Cioburciu, Doroțcaia, Ermoclia, Popeasca și alte localități, au comunicat între ei atât de bine, încît au depășit bariera limbii vorbite și s-au integrat de minune. Motivația a fost diferită: pentru perfecționarea abilităților lingvistice, pentru stabilirea unor legături de prietenie sau din dorința de afirmare în cadrul unui grup care vorbește o altă limbă. Ei au făcut schimb de experiență și de idei, s-au cunoscut reciproc, au învățat a fi mai îngăduitori și mai încrezători.

Проект «Участие общин в регионе пост-конфликта» поддержал организацию Школ Примирения, которые включали программы общения, культурные, спортивные и образовательные мероприятия. Данные школы были организованы для 210 детей и их 70 родителей и 70 педагогов из нескольких населенных пунктов по обоим берегам Днестра.

Программа школы примирения сочла работу в группах и культурно-

развлекательные мероприятия (учитывая, что ученики были на летних каникулах, а родители и учителя – в отпусках): попробовали воду известных минеральных источников в Слэник Молдова, поднимались по знаменитым «300 ступеням», утолили жажду в прохладной воде реки Тротуш, поднялись на Холм Мэгура, спустились на 240 метров под землей в сердце соляного массива – соляную шахту в Тыргу Окна,

посетили музей соли и первую подземную церковь в Европе с храмом Св. Варвары... Участники были вовлечены в познавательно-развлекательные мероприятия, выступая на сцене в роли представителей своих общин и как актеры действительно захватывающих представлений.

Участники – молдаване, болгары, русские, украинцы – из Кошницы, Коржево, Паркан, Днестровска, Рыбницы, Дубоссар, Бендер, Талмаза, Варницы, Рогь, Чобурчи, Дороцкой, Ермоклии, Попяски и других населенных пунктов общались между собой настолько активно, что переступили через языковой барьер и отлично интегрировались. Мотивация была разной: для усовершенствования языковых способностей, для установления дружеских отношений или же из-за желания самоутвердиться в группе, говорящей на другом языке. Они обменялись опытом и идеями, узнали друг друга, научились быть более вдумчивыми и уверенными.

„Community participation in post conflict region” Project supported the organization of reconciliation schools that included communication programs, cultural, sports and educational activities. The schools were organized for 210 pupils, 70 parents and 70 teachers from several localities from both banks of the Nistru River.

The activities combined workshops with cultural and entertaining activities keeping in mind that pupils, their parents and teachers were on vacation. They worked in separate and common groups, went on excursions, have enjoyed evenings together. They tasted water from the famous springs of Slanic Moldova, climbed „300 stairs”, chilled in the cooling water of the river Trotus, climbed on to Magura Hill, descended 240m under the ground into the heart of the salt mass of Targu Ocna, visited the Salt Museum and the first underground church from Europe – Saint Varvara. The children were involved in cognitive and fun activities,

presenting their communities and acting in spectacular plays.

The participants – Moldovans, Bulgarians, Russians, Ukrainians – from Cosnita, Corjevo, Parcani, Dnestrovsk, Ribnita, Dubasari, Bender, Talmaz, Varnita, Roghi, Cioburciu, Dorotcaia, Ermolia, Popeasca and other localities communicated so well, they have overcome

the barriers of spoken language and got along very well. Nevertheless the motivation was different: to improve language, to establish friendship or the desire to affirm themselves in a group that speaks another language. They shared their own experience and ideas, got to know each other and learned to be more tolerant and trustful.

Părinții și profesorii și-au împărtășit impresiile:

„Am fost foarte impresionată de programul școlii de reconciliere și modul de organizare a acesteia. Sincer, așteptările mele au rămas cu mult în urmă față de realizările acestei școli. Îmi exprim profundă recunoștință pentru această oportunitate de a acumula experiență nouă...”

Natalia CONSTANTINOV, *profesoară*

„...am avut ocazia de a întâlni diferiți oameni, din diferite localități atât din partea stîngă, cît și din partea dreaptă a Nistrului. Am participat cu plăcere la activități, concursuri. M-am apropiat de natură, am recăpătat încrederea în viitor...”

Andrei NICOLAEV, *profesor*

„Un vis tănuțit îndelungat în adîncul inimii a devenit realitate. Am făcut cunoștință cu oameni noi, am participat la diferite activități, am perceput importanța opiniei mele, exprimîndu-mi ideile la su-

biețele propuse. La fiecare pas am simțit grija și atenția formatorilor... Plec acasă cu niște impresii ce vor persista timp îndelungat în memoria mea. Mulțumesc din suflet organizatorilor.”

Nina PEȘTEREV, *profesoară*

„Foarte mult mi-au plăcut activitățile, în special, cele recreative. Pentru mine toate acestea sînt ca o poveste.”

Alexandru CONSTANTINOV, *părinte*

„Am trăit momente foarte emoționante. Totul a fost bine chibzuit: lucru în ateliere, activitățile recreative, timpul liber... Am comunicat cu oameni noi, am aflat lucruri interesante despre localitățile, reprezentanții cărora au participat la școala de reconciliere. Am rămas impresionată de salină, de izvoarele cu apă minerală, de peisajul înconjurător...”

Veronica ȘCEMARENCO, *profesoară*

„Mi-a plăcut foarte mult echipa de formatori, care mereu au fost foarte amabili, binevoitori și zîmbitori. ...m-a frapat frumusețea peisajelor de pe Dealul Măgura, gustul apei de la izvoare, răcoarea salinei, cîntecul cascadei... După activitățile recreative aveai impresia că poți să cazi de oboseală, dar formatorii noștri cu atîta abilitate ne încadrau în atelierile de lucru, punînd în discuție niște subiecte parcă simple și cunoscute, dar care ne provocau la dezbateri aprinse, făcîndu-ne să colaborăm, să comunicăm, să ne expunem părerea, uitînd de oboseală.”

Nu are importanță de pe ce mal al Nistrului sîntem, stîngul sau dreptul, avem aceleași interese, scopuri, atitudini. Sper această colaborare să fie una trainică.”

Mariana MÎNDRU, *părinte*

„Ne-am simțit valoroși și importanți grație atitudinii și comportamentului formatorilor, care erau foarte flexibili și ingenioși în organizarea activităților școlii de reconciliere. Foarte multe emoții pozitive am trăit noi toți: și părinții, și copiii, și profesorii.”

Victoria OSIPOV, *profesoară*

„Datorită participării la școala de reconciliere mi-am făcut prieteni noi, mi-am îmbogățit deprinderile de a lucra în echipă, de a elabora proiecte pentru comunitatea noastră. Însă, cel mai prețios pentru mine este că a participat și nepoțelul meu Cristian. Pentru el, consider, a fost o școală a educației, participării, colaborării, prieteniei...”

Luca LUPAN, *profesor*

„Am aflat lucruri interesante de la colegii noștri din stînga Nistrului. Mulțumim echipei de organizatori că, ne-am aflat împreună... Aici am învățat că trebuie să existe prietenie indiferent de vîrstă și locul de trai.”

Diana GHET, *profesoară*

„Am vizitat locuri formidabile, am întâlnit oameni onești, mi-am făcut prieteni. Am trăit niște zile de paradis... Trecînd prin școala de reconciliere, am înțeles mai profund ce înseamnă familie, școală, comunitate. Am comunicat între noi părinții, cît și cu profesori... Aici, la școala de reconciliere, am regăsit împreună liniștea unei vieți pașnice.”

Elena LEAȘCO, *părinte*

„Sînt recunoscătoare celor care au organizat această școală de vis și doresc comunităților din stînga și dreapta Nistrului să prietenească, să comunice ca un popor unic și înțelegător.”

Rodica ROȘCA, *părinte*

„Datorită organizării programului artistic, am fost puși în situația de a demonstra că sîntem o echipă, indiferent de vîrstă, profesie, relațiile dintre noi... Și toate acestea pentru a prezenta localitatea noastră drept cel mai frumos plai de cîntec și dor.”

Maia ROȘCA, *părinte*

„În pofida drumului lung, aflarea la Slănic Moldova m-a înaripat. Ambianță calmă și fără de griji, organizatori minunați, noi cunoscuți și prieteni, dar cel mai important – copilul meu este fericit.”

Iana BUGAEVSCAIA, *părinte*

„Am aflat mai multe despre copilul meu, mi-am îmbogățit cunoștințele și capacitatea de a gîndi, argumenta, găsi și realiza idei.”

Elena PETRULI, *părinte*

„Am impresia că, pe durata aflării la Slănic Moldova, feciorul meu s-a maturizat, a devenit mai independent. Eu l-am văzut într-o lumină nouă!”

Tatiana VELIVICI, *părinte*

„Atitudine grijulie față de copii și mături, mediul prietenos al copiilor, coeziunea maturilor, reciprocitatea, înțelegerea – oare nu acesta este scopul aflării noastre aici...”

Nina CEBOTARI, *profesoară*

Родители и учителя поделились своими впечатлениями:

«На меня произвела огромное впечатление программа школы примирения и то, как все было организовано. Честно, мои ожидания остались далеко позади по сравнению с достижениями этой школы. Выражаю глубокую признательность за эту возможность получить новый опыт...»

Константинова НАТАЛЬЯ,
преподаватель

«...я имел возможность встретить разных людей, из разных населенных пунктов левобережья и правобережья Днестра. С удовольствием принимал участие в мероприятиях, конкурсах. Приблизился к природе, вернул веру в будущее...»

Николаев АНДРЕЙ, *преподаватель*

«Тайная мечта, долгое время ютившаяся в глубине сердца, стала реальностью. Я познакомилась с новыми людьми, участвовала в различных мероприятиях, осознала важность моего мнения, излагая идеи на предложенные

темы. На каждом шагу чувствовала заботу и внимание организаторов... Возвращаюсь домой с впечатлениями, которые еще долгое время будут в моей памяти. Спасибо от души организаторам.»

Нина ПЕШТЕРЕВ, *преподаватель*

«Мне очень понравились мероприятия, в особенности познавательные. Для меня это все – как сказка.

Константинов АЛЕКСАНДРУ,
родитель

«Я пережила очень эмоциональные моменты. Все было хорошо продумано: работа в группах, развлекательные мероприятия, свободное время... Общалась с новыми людьми, узнала интересные факты о населенных пунктах, чьи представители участвовали в школе примирения. Меня впечатлила соляная шахта, источники минеральной воды, окружающий пейзаж...»

Вероника ЩЕМАРЕНКО,
преподаватель

«Мне очень понравилась команда тренеров, которые всегда были очень вежливыми, доброжелательными, улыбчивыми... Меня поразила красота пейзажей Холма Мэгура, вкус воды из источников, прохлада соляной шахты, песня водопада... После познавательных мероприятий было впечатление, что падаешь от усталости, но наши тренеры искусно вовлекали нас в групповые семинары, предлагая к дискуссии вопросы, будто простые и известные, но которые провоцировали нас на горячие дебаты, тем самым способствуя нашему общению, высказыванию мнений, забывая об усталости. Не имеет значения, на каком мы берегу Днестра, левом или правом, у нас одинаковые интересы, цели, отношения. Надеюсь, что это сотрудничество будет крепким.

Марьяна МЫНДРУ, *родитель*

«Мы чувствовали себя важными благодаря отношению и поведению тренеров, которые были очень изобре-

тательными и гибкими при организации мероприятий школы примирения. Мы все пережили много положительных эмоций: и родители, и дети и преподаватели.»

Виктория ОСИПОВ, *преподаватель*

«Благодаря участию в школе примирения, я подружился с новыми людьми, обогатил навыки работы в группе, разработки новых проектов для нашей общины. Но самое ценное для меня – это то, что я участвовал вместе со своим внуком Кристианом. Для него, я считаю, это была школа воспитания, участия, сотрудничества, дружбы...»

Лука ЛУПАН, *преподаватель*

«Я узнала интересные вещи от моих коллег с левобережья Днестра. Благодарим команду организаторов за то, что мы были вместе... Здесь мы узнали, что дружба не знает возраста и места жительства.»

Диана ГЕЦ, *преподаватель*

«Мы посетили замечательные места, встретили интересных людей,

подружились. Мы провели райские дни... Благодаря школе примирения, мы глубже поняли, что означает семья, школа, община. Мы общались между собой, а также и с преподавателями... Здесь, в школе примирения, мы вновь нашли спокойствие мирной жизни...»

Елена ЛЯШКО, *родитель*

«Я признательна организаторам этой школы мечты и желаю общинам с левого и правого берегов Днестра дружить, общаться, как единый и сплоченный народ.

Родика РОШКА, *родитель*

«Благодаря организации художественной программы, мы должны были показать, что являемся одной командой, независимо от возраста, профессии, отношений между нами... И все это для того, чтоб представить наш населенный пункт как самый красивый край...»

Мая РОШКА, *родитель*

«Несмотря на долгую дорогу, пребывание в Слэник Молдова вооду-

шевило меня. Спокойная и радужная обстановка, прекрасные организаторы, новые приятели и друзья, а самое главное – мой ребенок счастлив.»

Яна БУГАЕВСКАЯ, *родитель*

«По-другому раскрыла своего ребенка, обогатила свои познания и умения мыслить, спорить, находить идеи и воплощать их в жизнь.»

Елена ПЕТРУЛЬ, *родитель*

«У меня такое впечатление, что за время пребывания в Слэник Молдова мой сын повзрослел, стал более самостоятельным. Я его увидела в другом свете!»

Татьяна ВЕЛЬВИЧ, *родитель*

«Чуткое отношение и к детям, и к взрослым. Дружелюбная обстановка между детьми, сплоченность взрослых, взаимовыручка, взаимопонимание – это ли не цель нашего пребывания здесь?!»

Нина ЧЕБОТАРЬ, *преподаватель*

Parents and teachers have shared their experience:

„I was very impressed by the reconciliation school program and the way it was organized. The school offered much more than I could ever expect.

I would like to express my sincere gratitude for such an opportunity to gain new experience.”

Natalia CONSTANTINOV, *teacher*

„...I had the chance to meet different people, from different localities from the left and from the right banks of the Nistru River. I had a great pleasure participating in activities and contests. I was close to the nature and regained confidence in the future.”

Andrei NICOLAEV, *teacher*

„A long concealed dream has become reality. I got to know new people. We participated in different activities and I understood the importance of my opi-

nion, expressing myself on the proposed subjects. I could feel trainers' attention with each step I took. I'm going home with impressions that will be alive for a long time in my memory. I would like to sincerely thank the organizers.”

Nina PESTEREV, *teacher*

„I liked the activities very much, especially the creative ones. Everything is like a fairytale to me.”

Alexandru CONSTANTINOV, *parent*

„I have lived great emotional moments. Everything was very well planned: workshops, fun activities, spare time. I have communicated with new people, found out new and interesting facts about the localities they come from. I was impressed by the salt quarry, by the mineral water springs and the landscape...”

Veronica SCEMARENCO, *teacher*

„I liked trainers' team a lot. They were always courteous, kind and smiling. I was impressed by the beauty of the landscape on Magura Hill, by the taste of the spring water, coolness of the salt quarry and the song of the waterfall. After the fun activities we were so tired we could just fall down, but our trainers involved us in workshops, discussing simple and seemingly familiar subjects that arose lively debates making us collaborate, communicate and express our opinion, forgetting we were tired.

It doesn't matter whether you are from the left or the right bank of the Nistru River. We have the same interests, goals and attitude. I hope this cooperation is a durable one”

Mariana MINDRU, *parent*

„Thanks to the attitude of the trainers that were very flexible and ingen-

ious in organizing activities, we felt valuable and important. We have lived a lot of positive emotions – parents, teachers and children.”

Victoria OSIPOV, *teacher*

„Thanks to the reconciliation school I’ve made new friends and improved my teamwork and projects’ elaboration abilities. The most important for me is the participation of my nephew Cristian. I think it was a school of education, participation, collaboration and friendship for him.”

Luca LUPAN, *teacher*

„I have learned new things from our colleagues from the left bank of the Nistru River. We would like to thank the team of organizers. We have learned here that friendship has to exist regardless of age and place of residence.”

Diana GHET, *teacher*

„I have visited marvelous places, met honest people and made friends. I have

lived a few days in paradise. Thanks to the reconciliation school I’ve understood what family, school and community really mean. We have communicated among parents and teachers. We have found the joy of a peaceful life.”

Elena LEASCO, *parent*

„I am grateful to those ones who organized this school of dream and I wish the communities from the left and right banks of the Nistru River to be friend and communicate as a joint and understanding nation.”

Rodica ROSCA, *parent*

„Thanks to the creative program we had to demonstrate we were a team, regardless of our age, profession and interpersonal relationships. We’ve done all this to present our locality in the light of the most beautiful realm of song and love.”

Maia ROSCA, *parent*

„Regardless the long trip, our stay in Slanic Moldova has inspired me much. A calm and soothing atmosphere, great organizers, new friends and acquaintances and most important – my kid is happy.”

Iana BUGAEVSCAIA, *parent*

„I’ve got to know my kid better, enriched my knowledge, learned to argue, find ideas and turn them into life.”

Elena PETRULI, *parent*

„I think my son has grown up during our stay in Slanic Moldova. He became more independent. I saw him in a different light.”

Tatiana VELIVICI, *parent*

„A sensitive approach to children and to adults; friendly atmosphere between children and adults, mutual assistance and understanding – this is the scope of our stay here.”

Nina CEBOTARI, *teacher*

Elevii au scris scrisori prietenilor:

„...Am petrecut timpul superb și de neuitat. În fiecare zi am avut activități interesante, distractive și foarte utile. Organizatorii s-au străduit să ne transmită la maximum energia lor pozitivă, buna dispoziție și cunoștințele posedate. Ar fi bine dacă și tu ai putea admira ceea ce am văzut eu în aceste zile...”

Lulian

„Mi-a plăcut mult programul “Localitatea mea – plai de cîntec și dor”. Participînd la pregătirea acestuia, am fost creativi, ingenioși, ne-am împrietenit, ne-am redescoperit pe noi înșine. Experiența de comunicare a fost foarte interesantă.”

Tatiana

„În această tabără mi-am făcut mulți prieteni și am întîlnit o fată de care m-am îndrăgostit. Au fost activități minunate și foarte interesante, excursii miraculoase... M-am odihnit excelent și mai vreau la asemenea școli. Organizatorii s-au comportat cu noi foarte bine și chiar ne-au intrat

în voie... Le mulțumesc că au avut grijă de noi și le doresc multă, multă sănătate!!!”

Andrei

„Prietenii mei noi sînt foarte activi – jucăm volei, tenis, fotbal, ne scaldăm la bazin, dansăm la discotecă... Cel mai mult m-a impresionat faptul că activitățile în grup sînt foarte interesante. Am făcut multe poze pe care am să ți le arăt. Îmi pare rău doar că, emoțiile nu pot fi transmise prin poze...”

Lidia

„Vreau să-ți povestesc tot ce se petrece în această tabără minunată. Sînt zilele pe care nu le voi uita nicîcînd. Am fost la salină, 240 de metri sub pămînt, am ridicat 300 de scări, am participat la diferite jocuri și activități... Să explic cît de mult îmi place aici, cred nu-mi ajunge o zi întregă... Mai detaliat voi povesti, cînd voi veni acasă... Sînt foarte recunoscătoare finanțatorilor din Japonia și Proiectului FISM.”

Tatiana

„De obicei o jumătate de zi avem diferite plecări – la izvoarele curative, la munte, la salină... In cealaltă jumătate de zi sînt activitățile în grup - interesante și captivante. Timp liber nu prea avem, dar aceasta nu e o problemă. Seara se desfășoară concursuri, se dansează la discotecă... Miine venim acasă. E atît de trist să te desparți de prietenii întîlniți aici... Vom continua să comunicăm și vom căuta posibilități să ne întîlnim...”

Cristina

„Pe parcursul acestor zile am avut ocazia să iau parte la o mulțime de activități extraordinare. Aceasta se datorează faptului că particip la o școală de reconciliere. Emoțiile și buna dispoziție mă însoțesc pe parcursul oricărei activități... Am făcut cunoștință cu persoane deosebite, cu unele dintre ele voi comunica și în continuare, fiind deja depășită bariera lingvistică... Excursii, training-uri, activități sportive și culturale și, desigur, o mulțime de zîmbete. Toate acestea mi s-au întipărit în memorie și de astăzi înainte fac parte din mine.”

Dan

Ученики написали письма друзьям:

«... Я провел время отлично и забываемо! Каждый день были интересные мероприятия, занимательные и очень полезные. Организаторы старались передать нам максимум своей позитивной энергии, хорошее настроение и знания. Было бы хорошо, если бы и ты смог наслаждаться тем, что видел здесь я в эти дни...»

Юлиан

«Мне очень понравилась программа по представлению наших общин. Участвуя в приготовлении, мы были креативны, изобретательны, подружались, открыли вновь самих себя. Опыт общения был очень интересным.»

Татьяна

«В этом лагере я завел много новых друзей и встретил девочку, в которую влюбился. Были замечательные и очень интересные мероприятия, чудесные экскурсии... Я отлично отдохнул и хочу, чтобы все повторилось. Организаторы были очень любезны и отзывчивы... Спасибо им, что заботились о нас, желаю им крепкого здоровья!!!»

Андрей

«Мои друзья очень активны: играем в волейбол, теннис, футбол, купаемся в бассейне, танцуем на дискотеке... Больше всего меня впечатлили очень интересные занятия в группе. Я нащелкала много фотографий, которые тебе покажу. Мне только очень жаль, что фотографиями нельзя передать эмоции...»

Лидия

«Хочу рассказать тебе обо всем, что происходит в этом замечательном лагере. Это дни, о которых я никогда не забуду. Я была в соляной шахте, 240 метров под землей, поднималась по 300 ступеням, участвовала в разных играх и мероприятиях... Чтобы объяснить, насколько мне здесь нравится, наверное, не хватит целого дня... Подробней расскажу, когда вернусь домой... Я очень благодарна финансовым донорам из Японии и Проекту ФСИМ.»

Татьяна

«Обычно полдня у нас разные экскурсии – на лечебные источники, в горы, соляную шахту... А в другой поло-

вине дня у нас разные групповые занятия – интересные и захватывающие. Свободное время не особо есть, но это не проблема. Вечером проводятся конкурсы, танцы на дискотеке... Завтра приезжаем домой. Очень грустно расставаться с друзьями, которых я здесь встретила... Мы будем дальше общаться и искать возможности встретиться вновь...»

Кристина

«На протяжении этих дней у меня была возможность принять участие во множестве необычных мероприятий. И это благодаря тому, что я участвую в школе примирения. Эмоции и хорошее настроение сопровождают меня при каждом занятии... Я познакомился с особенными людьми, и с некоторыми из них буду общаться и в дальнейшем, уже пройдя через языковой барьер... Экскурсии, тренинги, спортивные и культурные мероприятия и, конечно, много улыбок! Все это запечатлелось в моей памяти и теперь уже навсегда будет составлять часть меня.»

Дан

The children wrote letters to their friends:

„I've spent extraordinary and unforgettable moments. Every day we had interesting, fun and useful activities. The organizers made their best to pass their energy, humor and knowledge to us. It would be great if you could also admire what I have seen these days.”

Lulian

„I liked the program „My locality – realm of song and love.” We were creative and ingenious in organizing the program; we got along and rediscovered ourselves. The communication was very interesting.”

Tatiana

„I have made many friends and met a girl I fell in love with. There were many great and interesting activities and miraculous trips. I've had a great vacation and I want to participate again in such schools. The organizers had a great attitude. I would like to thank them for taking care of us and I would like to wish them strong health.”

Andrei

„My new friends are very active. We play tennis, volley, football, swim in the pool and dance at the disco. I was most impressed by the interesting group activities. We made many pictures that I will show you. It's bad that emotions cannot be sent through photographs.”

Lidia

„I would like to tell you about this wonderful camp. I will never forget these days. We went to the salt mine, 240m underground, we walked 300 stairs, participated in different games and activities. I think a day would not be enough to tell you how much I like it here. I will tell you more when I return home. I am very thankful to the donors from Japan and to the MSIF project.”

Tatiana

„Usually we go on excursions for half a day – healing springs, mountains, salt mine... The other half of the day we spend in group activities that are inter-

esting and captivating. We barely have free time, but this is no problem. We have contests in the evening, we dance at the disco. We are coming home tomorrow. It is sad to part with all the friends I have made here. We will continue to communicate and look for possibilities to see each other.”

Cristina

„I had the occasion to participate in a lot of great activities during these days. This is due to the fact that I participate in a reconciliation school. Positive emotions and a good mood keep me company during all of the activities. I've met special people. I will maintain communication with some of them as the language barrier has been overcome. Excursions, trainings, sports and cultural activities and of course lots of smiles - all these will remain in my memory and are now part of me.”

Dan

Epilog

Эпилог Epilogue

În pofida impedimentelor, acum, cînd trebuie să spunem că Proiectul „Participarea comunitară în regiunea post-conflict” s-a încheiat, simțim dorința de a spune că acesta continuă. Continuă cu adevărat, fiindcă școlile și grădinițele renovate sînt pline de vocile zglobii ale copiilor, ușile redeschise ale caselor de cultură primitor își așteaptă vizitatorii, pe porțiunile de drum asfaltate se circulă ușor și cu plăcere, apa dătătoare de viață ajunge în bucătăria gospodinelor și la diferite obiecte de menire socială.

Mai mult ca atît. Cel mai valoros capital sînt oamenii, care au participat în proiect. Bărbați, femei, copii, tineri, bătrîni... Comunități întregi, unite de același spirit al inițiativei și dorinței de a avea o viață mai bună.

Am ajuns să ne bucurăm împreună de satisfacția comunicării descătuse, de ochii sinceri ai copiilor, de chipurile deschise ale părinților și pedagogilor participanți la școlile de reconciliere, de atmosfera creativă din centrele vocaționale.

Cu certitudine, proiectul continuă, fiind atinse pe deplin obiectivele propuse. Iar noi, cei de la Fondul de Investiții Sociale din Moldova, vom încerca să obținem și alte finanțări destinate regiunii post-conflict pentru a multiplica experiența inedită acumulată grație grantului oferit de Fondul pentru Dezvoltare Socială din Japonia.

Несмотря на все сложности, теперь, когда можно сказать, что Проект «Участие общин в регионе пост-конфликта» завершился, есть желание говорить, что он продолжается. Действительно продолжается, так как отремонтированные школы и детские сады полны оживленных голосов детей, вновь открытые двери домов культуры гостеприимно ждут посетителей, по асфальтированным участкам дорог передвигается легко и с удовольствием, вода есть в кухнях хозяек и разных объектов социального назначения.

И даже более того. Самый ценный капитал – это люди, которые приняли участие в этом проекте. Мужчины, женщины, дети, молодежь, пожилые люди... Целые общины, объединенные одним духом инициативы и желания иметь лучшую жизнь.

Мы вместе порадовались открытому общению, искренним глазам детей, открытым лицам родителей и педагогов – участников школ примирения, творческой атмосферой центров профессиональной ориентации.

С уверенностью, проект продолжается, тем самым достигнув поставленные задачи. А мы, сотрудники Фонда Социальных Инвестиций Молдовы, будем стараться получить другие финансирования для региона пост-конфликта, чтобы умножить опыт полученный благодаря гранту, предоставленному Японским Фондом Социального Развития.

Despite the impediments, the „Community participation in the post conflict region” Project is over, but we would like to say it goes on. And it really does go on, because the renovated schools and kindergartens are full of children's happy voices and the doors of cultural houses are once again open and welcome their visitors. The renovated roads are a joy to drive on. Life giving water is now available in the kitchens and at the different social facilities.

Still, the most valuable capital are the people that have participated in the project – men, women, children, youngsters and elderly – entire communities united by the spirit of initiative and want to have a better life.

We got to enjoy together the satisfaction of unfettered communication, children's sincere looks, open minded parents and teachers that participated in the reconciliation schools and the creative atmosphere in the vocational centers.

We can certainly say that the project goes on and the proposed goals have been reached. We, the Moldova Social Investment Fund will try to obtain other grants destined for the post-conflict region in order to multiply the experience that we have acquired thanks to the grant offered by the Japan Social Development Fund..

Lista localităților beneficiare de investiții pentru renovarea infrastructurii comunitare

Nr.	Denumirea raionului	Denumirea localității	Denumirea subproiectului
1	Anenii Noi	s. Tințăreni	Schimbarea ferestrelor la școala medie "Ion Creangă"
2	Anenii Noi	s. Mereni	Lucrări de reparație la complexul educațional (școala primară și grădiniță)
3	Anenii Noi	s. Cobusca Noua	Lucrări de reparație la Centrul Comunitar amplasat în incinta gimnaziului
4	Dubăsari	s. Cocieri	Schimbarea acoperișului la Casa de Cultură, montarea colectoarelor solare la grădiniță
5	Dubăsari	s. Molovata Nouă	Montarea colectoarelor solare la grădiniță
6	Dubăsari	s. Doroțcaia	Montarea colectoarelor solare la grădiniță
7	Dubăsari	s. Pîrîta	Montarea colectoarelor solare la grădiniță
8	Grigoriopol	or. Grigoriopol	Reparația acoperișului grădiniței de copii "Scazca"
9	mun. Tiraspol	or. Dnestrovsc	Lucrări de reparație la grădinița de copii nr. 1
10	Slobozia	s. Hlinaia	Lucrări de reparație la școală
11	Slobozia	s. Cioburciu	Lucrări de reparație la școala sportivă, construcția unei porțiuni de drum pe strada Drujba
12	Slobozia	s. Parcani	Construcția acoperișului șarpant la școala nr.3
13	Slobozia	s. Caragaș	Lucrări de reparație la Casa de Cultură
14	Slobozia	s. Corotna	Reparația acoperișului școlii (blocul principal de studii)
15	Slobozia	or. Pervomaisc	Reconstrucția acoperișului Casei de Cultură
16	Slobozia	or. Slobozia	Lucrări de reparație la grădinița de copii "Ivușca"
17	Ștefan Vodă	s. Popeasca	Schimbarea ferestrelor la gimnaziu și articolelor de tâmplărie la grădiniță
18	Ștefan Vodă	s. Antonești	Lucrări de reparație la liceu
19	Ștefan Vodă	s. Tudora	Lucrări de reparație la blocurile sanitare și cantina școlii
20	Ștefan Vodă	s. Ermoclia	Renovarea sistemului de încălzire a liceului cu conectarea la gaze naturale
21	Ștefan Vodă	s. Ștefănești	Renovarea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă
22	Ștefan Vodă	s. Feștelița	Renovarea sistemului de încălzire la grădiniță
23	Ștefan Vodă	or. Ștefan Voda	Schimbarea ferestrelor și pavarea trotuarelor la grădinița de copii "Licurici"

Lista localităților unde au fost create centre vocaționale

Nr.	Denumirea raionului	Denumirea localității	Tipologia centrului vocațional
1	Regiunea transnistreană	or. Rîbnița	Șah
2		or. Dubăsari	Șah
3		s. Parcani	Trîntă
4		or. Slobozia	Șah
5		or. Tiraspol	Șah
6		or. Bender	Șah
7		or. Dnestrovsc	Culinărie; Munca de secretariat
8	Dubăsari	s. Doroțcaia	Arta foto-video
9	Anenii Noi	s. Varnița	Arta foto-video; Arta cioplitului în lemn
10	Ștefan Vodă	s. Ermoclia	Culinărie
11		s. Popeasca	Munca de secretariat
12		or. Ștefan Vodă	Șah
13	Căușeni	or. Căușeni	Trîntă
14	UTA Găgăuzia	s. Congaz	Trîntă

Список населенных пунктов – бенефициаров инвестиций для реконструкции публичной инфраструктуры

№	Название района	Название населенного пункта	Название микро-проекта
1	Новые Анены	с. Цынцэрень	Замена окон в средней школе «Ион Крянгэ»
2	Новые Анены	с. Мерень	Ремонтные работы в учебно-образовательном комплексе (начальная школа и детский сад)
3	Новые Анены	с. Новая Кобуска	Ремонтные работы в Коммунитарном Центре, расположенном в гимназии
4	Дубэсарь	с. Кочиерь	Замена кровли Дома Культуры, установка солнечных коллекторов (детский сад)
5	Дубэсарь	с. Новая Моловата	Установка солнечных коллекторов (детский сад)
6	Дубэсарь	с. Дороцкая	Установка солнечных коллекторов (детский сад)
7	Дубэсарь	с. Пырыта	Установка солнечных коллекторов (детский сад)
8	Григориополь	г. Григориополь	Ремонт кровли детского сада «Сказка»
9	мун. Тирасполь	г. Днестровск	Ремонтные работы в детском саду № 1
10	Слободзея	с. Глиное	Ремонтные работы в школе
11	Слободзея	с. Чобручи	Ремонтные работы в спортивной школе, строительство участка дороги по ул. Дружба
12	Слободзея	с. Парканы	Устройство шатровой крыши школы № 3
13	Слободзея	с. Карагаш	Ремонтные работы в Доме Культуры
14	Слободзея	с. Коротное	Ремонт кровли школы (главный учебный корпус)
15	Слободзея	г. Первомайск	Реконструкция кровли Дома Культуры
16	Слободзея	г. Слободзея	Ремонтные работы в детском саду «Ивушка»
17	Штефан Водэ	с. Попяска	Замена окон в гимназии и столярных изделий в детском саду № 2
18	Штефан Водэ	с. Антонешть	Ремонтные работы в лицее
19	Штефан Водэ	с. Тудора	Ремонтные работы в столовой и санитарных узлах школы
20	Штефан Водэ	с. Ермоклия	Ремонт отопительной системы лицея с подключением к сети газоснабжения
21	Штефан Водэ	с. Штефэнешть	Ремонт системы водоснабжения
22	Штефан Водэ	с. Фештелица	Ремонт отопительной системы в детском саду
23	Штефан Водэ	г. Штефан Водэ	Замена окон и мощение тротуаров в детском саду «Ликурич»

Список населенных пунктов, в которых были открыты центры профессиональной ориентации

№	Название района	Название населенного пункта	Типология центра профессиональной ориентации
1	Приднестровский регион	г. Рыбница	Шахматы
2		г. Дубоссары	Шахматы
3		с. Парканы	Борьба
4		г. Слободзея	Шахматы
5		г. Тирасполь	Шахматы
6		г. Бендеры	Шахматы
7		г. Днестровск	Кулинария; Секретарское дело
8	Дубэсарь	с. Дороцкая	Искусство фото-видео
9	Новые Анены	с. Варница	Искусство фото-видео; Искусство резьбы по дереву
10	Щтефан Водэ	с. Ермоклия	Кулинария
11		с. Попяска	Секретарское дело
12		г. Штефан Водэ	Шахматы
13	Кэушень	г. Кэушень	Борьба
14	АТО Гагаузия	с.Конгаз	Борьба

List of the communities that benefited by investments for community infrastructure renovation

No.	District	Locality	Subproject name
1	Anenii Noi	Tintareni village	Middle school „Ion Creanga” windows change
2	Anenii Noi	Mereni village	Educational complex repair works (primary school and kindergarten)
3	Anenii Noi	Cobusca Noua village	Community center located in the gymnasium repair works
4	Dubasari	Cocieri village	Cultural house roof change, solar collectors installation (kindergarten)
5	Dubasari	Molovata Noua village	Solar collectors installation (kindergarten)
6	Dubasari	Dorotcaia village	Solar collectors installation (kindergarten)
7	Dubasari	Pirita village	Solar collectors installation (kindergarten)
8	Grigoriopol	Grigoriopol town	Kindergarten „Scazka” roof repair
9	Tiraspol	Dnestrovsc town	Kindergarten no.1 repair works
10	Slobozia	Hlinaia village	School repair works
11	Slobozia	Cioburciu village	Sports school repair works, road portion construction on Drujba street
12	Slobozia	Parcani village	School no. 3 roof construction
13	Slobozia	Caragas village	Cultural house repair works
14	Slobozia	Corotna village	School roof repair (main study block)
15	Slobozia	Pervomaisc town	Cultural house roof reconstruction
16	Slobozia	Slobozia town	Kindergarten „Ivuska” repair works
17	Stefan Voda	Popeasca village	Gymnasium windows and kindergarten no.2 woodworks articles change
18	Stefan Voda	Antonesti village	Lyceum repair works
19	Stefan Voda	Tudora village	School canteen and sanitary block repair works
20	Stefan Voda	Ermoclia village	Lyceum heating system renovation and connection to gas pipe
21	Stefan Voda	Stefanesti village	Water system renovation
22	Stefan Voda	Festelita village	Kindergarten heating system renovation
23	Stefan Voda	Stefan Voda town	Kindergarten „Licurici” windows change and sidewalk paving

List of the communities where vocational centers were created

No.	District	Locality	Type of vocational center
1	Transnistrean region	Ribnita town	Chess
2		Dubasari town	Chess
3		Parcani village	Wrestling
4		Slobozia town	Chess
5		Tiraspol mun.	Chess
6		Bender town	Chess
7		Dnestrovsc town	Cooking; Secretarial work
8	Dubasari	Dorotcaia village	Art of photo-video
9	Anenii Noi	Varnita village	Art of photo-video; Art of wood carving
10	Stefan Voda	Ermoclia village	Cooking
11		Popeasca village	Secretarial work
12		Stefan Voda town	Chess
13	Causeni	Causeni town	Wrestling
14	ATU Gagauzia	Congaz village	Wrestling

